

Riktlinjer kring vårdnadshavares ersättningskyldighet

Följande riktlinjer är juridiskt relevanta i fråga om vårdnadshavares ersättning för förstört skolmaterial (innefattar allting som finns i skolan och som används av elever).

Riktlinjerna gäller fr.o.m. 1 januari 2020, inga skador kommer regleras retroaktivt.

Sammanfattning

- Skolan har rätt att kräva ersättning från vårdnadshavare vars barn med **uppsåt** eller **vårdslöshet** skadar skolans material. Det ska vara **ställt utom allt rimligt tvivel att barnet med mening eller av vårdslöshet skadade materialet**.
- Skador som sker av olyckshändelse leder inte till ersättningskrav.
- Nivån av ersättning bestäms utifrån elevens ålder samt omständigheterna kring skadegörelsen.
- Följande ersättningsnivåer gäller för vårdnadshavare:
  - Åk F-3 betalar 1/4 av skadan
  - Åk 4-6 betalar 1/3 av skadan
  - Åk 7-9 betalar 2/3 av skadan
- Ersättning för Chromebooks för åk 7-9 regleras i särskilt avtal.
- Ej tillbakalämnade biblioteksböcker och läromedel faktureras separat i slutet av varje läsår och innefattas ej av dessa riktlinjer kring skadegörelse. Elever får i slutet av vårterminen en lapp med vilka böcker det är som ska lämnas tillbaka. Om detta inte görs innan terminen är slut skickas en faktura. Vid osäkerhet kring vilka böcker det handlar om kan vårdnadshavare kontakta klassföreståndaren.
- Exempel på material där skolan kräver ersättning
  - Förstörda bänkklock
  - iPads
  - Krossade rutor
  - Trasiga hörlurar
- Lärare som upptäcker skador anmäler dessa via bifogad blankett och lämnar in till rektor. **Rektor avgör om skadan ska bedömas som orsakad av uppsåt eller vårdslöshet**. Expedition fakturerar sedan vårdnadshavare.
- Möjlighet finns att göra en avbetalningsplan och delbetala.
- Den maximala avgiften som en familj kan behöva betala under ett läsår får inte överstiga 2000 kronor (ej inräknat biblioteksböcker).
- Om familjen har en hemförsäkring är det bra att kolla med denna om försäkringen kan täcka ersättningskostnaderna.

Straffrättslig reglering

För att någon ska kunna straffas för skadegörelse krävs det att gärningen begåtts med avsikt (uppsåt). Uppsåtlig skadegörelse kan straffas som brott, om gärningsmannen har fyllt 15 år.

Dokumentet upprättat och antaget 19-11-25 av rektor, styrelse och personal på Assaredsskolan

Skadeståndsrättslig reglering

Skadestånd regleras i skadeståndslagen. I 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) sägs att den som **uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan**. Skadestånd kan alltså utgå av den som uppsåtligen eller av vårdslöshet har vållat en skada. **En skada som har uppkommit genom en ren olyckshändelse kan man däremot inte få skadestånd för.**

Uppsåtligt eller vårdslöst vållande

Nästa sak är att skadan ska ha vållats uppsåtligen eller av vårdslöshet. "Uppsåtligen" kan väl ofta beskrivas som "avsiktligen", d.v.s. eleven hade för avsikt att skada, t.ex. fönsterrutan, skulle gå sönder. Men även sådant som klotter får nog räknas dit. Eleven har då egentligen inte för avsikt att skada ytan på den vägg e.d. som hen klottrar på, men skadan blir en nödvändig följd av att hen målar något tecken. Skadan får då sägas ha orsakats uppsåtligen.

Bedömer man att skadan berott på en ren olyckshändelse måste man avstå från att begära skadestånd av eleven. Möjligen kan eleven eller familjen ändå ha en ansvarsförsäkring inom t.ex. hemförsäkringen som kan tas i anspråk. Men i fall av ren olyckshändelse blir det inte fråga om ett sådant skadestånd som skolan har någon rätt att kräva ut. Det måste alltså vara ställt utom allt rimligt tvivel att barnet hade för avsikt att skada materialet.

Utgångspunkten för skadeersättning – full ersättning

Med "sakskada" avses både att egendom skadas och att egendom helt går förlorad. Sakens värde bör beräknas som återanskaffningsvärdet med avdrag för ålder och bruk, alltså vad det kostar att köpa likvärdig begagnad egendom i den allmänna handeln.

Jämkning på grund av den skadevållandes ålder

Att den skadelidande ska ha full ersättning för sin skada är bara utgångspunkten. Elever är ju i allmänhet underåriga, och här kommer speciella regler in. I 2 kap. 4 § skadeståndslagen sägs att den som vållar en personskada eller en sakskada innan han har fyllt arton år ska ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter.

Källa: Lars Clevesköld (F.d. Hovrättsråd i Hovrätten över Skåne och Blekinge) från [JP Infonet](#) (Svenskt företag som erbjuder juridisk rådgivning på internet).

Dokumentet upprättat och antaget 19-11-25 av rektor, styrelse och personal på Assaredsskolan

Anmälan uppsåtlig eller av vårdslöshet orsakad skada av skolans material

Denna lapp ifylles och mailas till rektor som bedömer skolans kostnad samt vårdnadshavares ersättning (motsvarar materialets återanskaffningsvärdet med avdrag för ålder och bruk, med hänsyn till omständigheter och barnets ålder). Expeditionen skickar sedan ut en faktura. Denna blankett bifogas fakturan.

Namn på anmälare	
Namn på elev/elever	
Datum och klockslag för händelse	
Beskrivning av händelsen	
Styrkning av att eleven med uppsåt eller vårdslöshet förstörde materialet	
Beskrivning av skadan	
Skolans kostnad för att ersätta materialet	<i>Ifylles av rektor</i>
Kostnad som vårdnadshavare faktureras	<i>Ifylles av rektor</i>